

УДК 347.121.2

М. І. Мігашук

ДЕЯКІ ПИТАННЯ СУБ'ЄКТНОГО СКЛАДУ ПРАВОВІДНОСИН ЩОДО КОРЕСПОНДЕНЦІЇ

Проаналізовано правове положення особи, яка направила кореспонденцію, залежно від рівня її дієздатності – повністю дієздатної, частково дієздатної, неповністю дієздатної, обмежено дієздатної, недієздатної. Проведено аналіз деліктоздатності осіб зазначених категорій.

Ключові слова: кореспонденція, відправник, особисте немайнове право, право на нематеріальне благо, правоздатність, дієздатність, деліктоздатність, повністю дієздатна особа, частково дієздатна особа, обмежено дієздатна особа, недієздатна особа, неповністю дієздатна особа.

Питання суб'єктного складу правовідносин, що виникають стосовно кореспонденції, та їх правового статусу для доктрини цивільного права є важливими, оскільки дозволяють окреслити коло учасників таких правовідносин. Проблема полягає у недостатній теоретичній розробленості питань суб'єктного складу особистих немайнових правовідносин у цілому. Зокрема, відповідно до ч. 1 ст. 269 ЦК України особисті [1] немайнові права, до яких відносяться і право на кореспонденцію, належать кожній фізичній особі від народження або за законом. Це положення підсилюється і ч. 1 ст. 306 ЦК України, де зазначено, що фізична особа має право на таємницю листування, телеграм, телефонних розмов, телеграфних повідомлень та інших видів кореспонденції. Разом з цим, такі твердження піддаються сумніву у правовій літературі. Зокрема С. О. Сліпченко ставить під сумнів твердження про те, що абсолютно всі особисті немайнові права належать кожній фізичній особі від народження або за законом [2; 3].

Метою статті є з'ясування суб'єктного складу правовідносин щодо кореспонденції².

² В межах цієї статті буде розглянуто правовий статус лише фізичних осіб, які є відправниками кореспонденції.

Очевидно, що для того, аби фізична особа стала носієм права на таємницю листування, телеграм, телефонних розмов, телеграфних повідомлень та інших видів кореспонденції, вона повинна мати правосуб'єктність. Як стверджує О. О. Красавчиков, категорія «правосуб'єктність» є однією з ключових, методологічних у правовій науці [4, с. 7]. Вона, за словами Я. Р. Веберса, має важливе значення для більш ефективного і повного захисту прав та інтересів осіб, удосконалення законодавства, правозастосовчої практики тощо [5, с. 7].

Питанням правосуб'єктності в правовій доктрині присвячена значна кількість наукових робіт. Не дивлячись на те, що в чинному законодавстві України відсутня така категорія, як правосуб'єктність, а в юридичній літературі інколи заперечується необхідність її існування [6, с. 24; 7, с. 84; 8, с. 97], тим не менше ми поділяємо позицію тих вчених, які обґрунтовують необхідність її існування в теорії цивільного права як одного із ключових понять.

У теорії цивільного права існують різні погляди на поняття та зміст цивільної правосуб'єктності [9, с. 134; 10, с. 139; 11, с. 64; 12, с. 6; 13, с. 615; 14, с. 89; 15, с. 55–56; 16, с. 7; 17, с. 87; 18, с. 30]. Кожен із них заслуговує на увагу, але ми схилиємося до тієї точки зору, прихильники якої обґрунтовують її як сукупність правоздатності та дієздатності [10, с. 139; 14, с. 89; 15, с. 55–56; 16, с. 7]. Саме з цієї позиції і буде розглянуто правосуб'єктність носія суб'єктивного права на кореспонденцію.

Провідним елементом у структурі правосуб'єктності є правоздатність, яка означає здатність фізичної особи мати права та обов'язки [19, с. 142; 20], що підтверджується ч. 1 ст. 25 ЦК України. Подібним чином вона розкривається і в теорії цивільного права.

Оскільки цивільна правоздатність виникає з моменту народження і належить усім без винятку людям, незалежно від громадянства, національності, соціального та економічного стану, віку, фізичного чи розумового розвитку тощо, то можна стверджувати, що право на кореспонденцію фізична особа може мати з народження. При цьому необхідно зробити наголос на тому, що особа може мати право на кореспонденцію з моменту народження, а не має (набуває) це суб'єктивне право фактом народження. Таке твердження пов'язане з тим, що правоздатність – це основа для правоволодіння, а не саме правоволодіння [21, с. 88]. І така здатність існує у неї до моменту смерті.

Дієздатність фізичної особи як елемент структури правосуб'єктності, відповідно до ст. 30 ЦК України, – це її здатність своїми діями набувати для себе цивільні права і самостійно їх здійснювати, а також здатність своїми діями створювати для себе цивільні обов'язки, самостійно їх виконувати та нести відповідальність у разі їх невиконання. Дієздатність складається із правочиноздатності та деліктоздатності. Перше вказує на здатність фізичної особи

своїми діями вчиняти юридично значущі дії. Деліктоздатність – це здатність особи нести відповідальність за свої дії. Оскільки обсяг дієздатності, на відміну від правоздатності, залежить від здатності особи усвідомлювати значення своїх дій та здатності керувати ними (ч. 1 ст. 30 ЦК України), то законодавець встановлює різні види дієздатності. Вбачається, що з точки зору методології дослідження, більш доцільно розглянути здатність фізичної особи своїми діями набувати для себе права на кореспонденцію і самостійно їх здійснювати, а також здатність своїми діями створювати для себе відповідні обов'язки, самостійно їх виконувати та нести відповідальність у разі їх невиконання саме залежно від виду дієздатності. Це дасть можливість виявити коло осіб, які можуть набувати відповідне право, здійснювати обов'язки та нести відповідальність за свої дії.

Для виявлення необхідного та достатнього обсягу дієздатності фізичних осіб, що дозволяє набувати права на кореспонденцію, здійснювати відповідні обов'язки та нести відповідальність за свої дії, визначимося з учасниками відносин щодо кореспонденції. Аналіз чинного цивільного законодавства дозволяє виділити особу, яка направила кореспонденцію, тобто відправника кореспонденції. Наступний суб'єкт – адресат – особа, якій направлено кореспонденцію, тобто її отримувач. Причому законодавець розглядає адресата і як отримувача кореспонденції, і як власника кореспонденції. Окрім відправника та отримувача кореспонденції законодавець вказує і на інших осіб, особистого життя яких стосується кореспонденція. Очевидно, що кореспонденція здебільшого стосується як особистого життя особи, яка направила кореспонденцію, так і життя адресата. До їх особистого життя відноситься навіть сам факт існування між ними кореспонденції, незалежно від її змісту. Разом із тим, не викликає сумнівів, що кореспонденція може стосуватися особистого життя не тільки відправника та отримувача, а й особистого життя інших (третіх) осіб по відношенню до відправника та отримувача. Наприклад, два знайомих обговорюють за допомогою листування особисте життя третього (особисті уподобання колеги) за допомогою електронної пошти. ЦК України вказує і на таку групу суб'єктів, як діти, вдова (вдівець), а якщо їх немає, – батьки, брати та сестри особи, яка направила кореспонденцію, та адресата. Окрім наведених учасників відносин, що виникають стосовно кореспонденції, загальні положення про особисті немайнові права фізичної особи вказують, що в інтересах малолітніх, неповнолітніх, а також повнолітніх фізичних осіб, які за віком або за станом здоров'я не можуть самостійно здійснювати свої особисті немайнові права, їхні права здійснюють батьки (усиновлювачі), опікуни, піклувальники.

Розглядаючи необхідний і достатній обсяг дієздатності кожного з учасників правовідносин, що виникають стосовно кореспонденції, необхідно відзначити, що особиста немайнова дієздатність фізичних

осіб є однією з не розроблених проблем в теорії цивільного права. Не дає чіткості розуміння обсягу та змісту особистої немайнової дієздатності фізичних осіб і цивільне законодавство України.

Так, аналізуючи зміст дієздатності малолітніх, А. А. Ольховик зазначає, що ч. 1 ст. 31 ЦК України охоплює право самостійно вчиняти дрібні побутові правочини, здійснювати особисті немайнові права лише на результати інтелектуальної, творчої діяльності. Стосовно інших особистих немайнових прав, на жаль, нічого не вказується, і це ставить під сумнів тезу про можливість самостійного здійснення таких прав [22, с. 21]. Зважаючи на те, що цивільна дієздатність залежить від здатності усвідомлювати значення своїх дій, а також можливості керувати ними, можна припустити, що малолітня особа, яка досягла такого рівня свідомості, що дозволяє їй скласти кореспонденцію (лист, зміст телеграми тощо) та направити адресату, діє в межах обсягу своєї дієздатності. Така здатність не завжди повинна пов'язуватися із вмінням малолітньої особи писати. Сучасний розвиток техніки дозволяє направляти аудіо- та аудіовізуальні листи, повідомлення у вигляді малюнків тощо. Ще простіше малолітньому суб'єкту набути статус особи, яка направила кореспонденцію, у такий спосіб, як телефонні розмови. Разом із тим, у деяких випадках часткової дієздатності може бути недостатньо для самостійного складання (відправлення) кореспонденції. Так, коли для відправлення телеграми, бандеролі, посилки необхідно додатково укласти правочин, наприклад із організацією зв'язку, то очевидно, що права особи, яка направила кореспонденцію, для малолітньої особи набуватимуть її батьки (усиновлювачі), опікуни.

Зважаючи на те, що ЦК України допускає, що фізична особа, яка не досягла чотирнадцяти років, може самостійно здійснювати особисті немайнові права на результати інтелектуальної, творчої діяльності, що охороняються законом, то доцільно дозволити їй як відправнику кореспонденції самостійно здійснювати і особисті немайнові права на кореспонденцію. Такий висновок базується на застосуванні аналогії закону. При цьому аналогія – це умовивід, який охоплює собою сукупність індуктивних та дедуктивних висновків і дозволяє застосувати відому юридичну норму до нерегульованих правом відносин, в яких деякий елемент порівняно з правовідносинами, вираженими у цій нормі, відсутній або відрізняється. В результаті подібності одних ознак правових відносин робиться висновок про можливість їх регулювання подібним чином [23, с. 125]. Відмінність між правовідносинами, що виникають стосовно результатів інтелектуальної, творчої діяльності (наприклад об'єктів авторського права) та правовідносинами, що виникають стосовно кореспонденції, полягає в характеристиці об'єкта. Відомо, що необхідною ознакою будь-якого об'єкта авторського права є творчість (оригінальність, новизна). Для кореспонденції така ознака не є обов'язковою.

Стосовно майнових прав малолітньої особи як особи, яка направила кореспонденцію, необхідно визнати, що вони повинні здійснюватися її батьками (усиновлювачами), опікунами. Це пов'язано з тим, що здійснення таких прав не підпадає під дії, спрямовані на задоволення побутових потреб малолітнього, та не завжди стосується предмета, який має невисоку вартість. Таким чином, згода на використання кореспонденції, зокрема шляхом її опублікування, яка була направлена малолітньою особою, надається батьками, усиновлювачами, опікунами останньої.

Розглядаючи деліктоздатність фізичної особи, яка не досягла чотирнадцяти років, то відповідно до ч. 2 ст. 31 ЦК України вона не несе відповідальності за завдану нею шкоду. У цьому випадку суб'єктами відповідальності за дії малолітніх є їхні батьки, усиновлювачі, опікуни, на яких покладається відповідальність за нездійснення належного нагляду за діями малолітнього чи неналежне здійснення обов'язків з виховання дітей, якщо вони не доведуть, що шкода виникла не з їхньої вини [24, с. 31]. Отже, якщо малолітня особа, наприклад, опублікує в інтернет-мережі зміст кореспонденції без згоди адресата або опублікує кореспонденцію, що стосується особистого життя іншої фізичної особи без згоди на те останньої, чим завдасть майнової чи моральної шкоди, то цивільно-правову відповідальність вона нести не буде. Суб'єктами відповідальності у цьому випадку будуть її батьки, усиновлювачі, опікуни.

Якщо розглядати у якості особи, яка направила кореспонденцію, фізичну особу у віці від 14 до 18 років, то і в цьому випадку законодавець та теорія права не досить чітко визначають обсяг та зміст особистої немайнової дієздатності. Якщо знову застосувати аналогію, то можна порівняти обсяг дієздатності неповнолітнього автора твору та неповнолітнього укладача кореспонденції, який направив її адресату. Вважаємо, як і у випадку з результатами інтелектуальної, творчої діяльності, є всі підстави вважати, що особа, яка направила кореспонденцію, здатна усвідомлювати значення таких дій і керувати ними. Це дає змогу дійти висновку, що фізична особа у віці від 14 до 18 років може самостійно здійснювати майнові та немайнові права на кореспонденцію, в т. ч. і надавати згоду на її використання шляхом опублікування. Що стосується випадків, коли для відправлення телеграми, бандеролі, посилки тощо необхідно додатково укласти правочин, наприклад із організацією зв'язку, то, відповідно до обсягу та змісту дієздатності неповнолітньої особи, остання здатна оплатити послугу зі своїх зарплатку, стипендії, інших доходів або шляхом розпорядження вкладом, внесеним нею на своє ім'я (грошовими коштами на рахунок). В інших випадках укладення подібних правочинів має здійснюватися лише з дозволу батьків, усиновлювачів або піклувальників. Як зазначається у правовій літературі, згода може бути замінена наступним схваленням правочину вказаними особами, вираженим у

письмовій формі. У разі заперечення того з батьків (усиновлювачів), з яким проживає неповнолітня особа, правочин може бути здійснений з дозволу органу опіки та піклування [24, с. 32].

Стосовно деліктоздатності, то особи у віці від 14 до 18 років є повністю деліктоздатними, а тому несуть повну особисту відповідальність за завдану шкоду. Разом із цим, якщо у неповнолітньої особи недостатньо свого майна для відшкодування збитків, то субсидіарну (додаткову) відповідальність несуть її батьки, усиновлювачі або піклувальники. Субсидіарна відповідальність виникає у тому випадку, якщо батьки, усиновлювачі або піклувальники не доведуть, що шкода виникла не з їх вини [25, с. 81].

Фізичні особи, які мають повну дієздатність, здатні своїми діями набувати для себе будь-які цивільні права, здійснювати їх, а також своїми діями створювати для себе обов'язки, самостійно їх виконувати та нести відповідальність за їх невиконання. Наведене вказує на те, що повна дієздатність дозволяє її носію на власний розсуд вирішувати питання набувати статус особи, яка направила кореспонденцію, чи ні. Відповідно, вона самостійно здатна вчиняти дії (юридичні та фактичні) та набувати права, здійснювати обов'язки відправника кореспонденції. У свою чергу, дієздатна особа є повністю деліктоздатною, тобто, у разі завдання шкоди, несе повну майнову відповідальність всім своїм майном.

Повна дієздатність за загальним правилом виникає з досягненням фізичною особою 18 років (досягненням повноліття). Разом із цим, законодавство України передбачає випадки набуття повної дієздатності і до досягнення повноліття. Це – укладення шлюбу неповнолітньою особою (у такому разі повна дієздатність виникає з моменту реєстрації шлюбу). Повна дієздатність може бути надана фізичній особі і внаслідок явищ емансипації. Так, відповідно до ст. 35 ЦК України, особі, яка досягла 16 років та працює за трудовим договором, за письмовою згодою батьків (усиновлювачів), піклувальників, рішенням органу опіки та піклування може бути надана повна дієздатність. У разі відсутності згоди батьків (усиновлювачів), піклувальників повна цивільна дієздатність може бути надана рішенням суду. У такому ж порядку повна дієздатність може бути надана неповнолітнім особам (віком від 14 до 18 років), які записані матір'ю або батьком дитини. Ці особи набувають повну дієздатність з моменту прийняття рішення органом опіки та піклування або, відповідно, вступом у силу рішення суду. Повна дієздатність може бути надана і особі, яка досягла 16 років та бажає займатися підприємницькою діяльністю. У цьому випадку, за письмовою згодою на це батьків (усиновлювачів) піклувальників, така особа набуває повної дієздатності з моменту державної реєстрації її як підприємця.

Обмежено дієздатні особи, відповідно до ст. 37 ЦК України, можуть самостійно вчиняти лише дрібні побутові правочини.

Правочини щодо розпорядження майном та інші правочини, що виходять за межі дрібних побутових, вчиняються особою, цивільна дієздатність яких обмежена, лише за згодою піклувальника. Отримання та розпорядження заробітком, пенсією, стипендією, іншими доходами обмежено дієздатної особи здійснюється або піклувальником, або, з письмового дозволу останнього, самою обмежено дієздатною особою.

Аналіз змісту наведеної норми дозволяє дійти висновку, що складання та направлення кореспонденції може здійснюватися і самою обмежено дієздатною особою. Виключення із цього правила складають випадки, коли відправлення кореспонденції потребує укладення окремих правочинів. Такі дії повинні вчинятися з дозволу піклувальників. На нашу думку, з дозволу піклувальників повинні здійснюватися й ті права та обов'язки, які виникають із направлення кореспонденції. Це пов'язано з тим, що дії, які лежать в основі використання кореспонденції, зокрема шляхом її опублікування, виходять за межі дрібних побутових правочинів, а оплата за послуги зв'язку ще передбачає й розпорядження доходами. Разом із цим, обмежено дієздатна особа має повну деліктоздатність, тобто несе повну самостійну відповідальність за завдані збитки чи заподіяну шкоду.

Стосовно фізичної особи, яка визнана у судовому порядку недієздатною, то вона, відповідно до ст. 41 ЦК України, не має права вчиняти будь-які правочини. Всі правочини від імені недієздатної фізичної особи та в її інтересах вчиняє її опікун. Таким чином, можна припустити, що недієздатна особа самостійно може скласти лише зміст (вміст) кореспонденції. Але питання, пов'язані з відправленням кореспонденції, здійсненням майнових та немайнових прав, що виникають з відправлення кореспонденції, від імені недієздатної особи та в її інтересах вирішує опікун. Якщо ж діями недієздатної особи буде завдано кому-небудь шкоду, наприклад, розкриття таємниці кореспонденції, то відповідальність за завдану шкоду (майнову, моральну) несе опікун недієздатної особи.

Таким чином, у ході дослідження було встановлено, що фізична особа з будь-яким обсягом дієздатності може самостійно скласти (сформулювати) зміст кореспонденції. Самостійно направити кореспонденцію адресату можуть особи з частковою, неповною, повною та обмеженою дієздатністю. Разом із цим, якщо відправлення кореспонденції потребує додаткового укладення правочину та (або) оплати послуг зв'язку, то такі дії за малолітніх вчиняють їх батьки, усиновлювачі або опікуни; неповнолітні здійснюють ці дії лише за згоди батьків, усиновлювачів або піклувальників; за обмежено дієздатних осіб, у разі відсутності дозволу піклувальників на їх самостійні дії, відправлення кореспонденції здійснюють їх піклувальники.

Щодо здійснення особистих немайнових та майнових прав особи, яка вже направила кореспонденцію, то частково дієздатні

особи можуть самостійно здійснювати тільки особисті немайнові права; майнові права за них здійснюють їх батьки, усиновлювачі або опікуни. Особи з неповною дієздатністю, як і особи з повною дієздатністю, можуть самостійно здійснювати як особисті немайнові, так і майнові права. Обмежено дієздатні особи можуть здійснювати свої особисті немайнові та майнові права як відправника кореспонденції лише з дозволу їх піклувальника. За осіб, визнаних у судовому порядку недієздатними, відправлення будь-якої кореспонденції та здійснення особистих немайнових та майнових прав здійснюють їх опікуни.

Деліктоздатність відсутня у осіб, які мають часткову дієздатність або визнані недієздатними. У цьому випадку, якщо діями малолітніх щодо направленої кореспонденції завдано шкоди, відповідальність несуть їх батьки, усиновлювачі, опікуни, а за шкоду завдану діями недієздатних, – їх опікуни. Особи з неповною дієздатністю, повною дієздатністю та обмежено дієздатні мають повну деліктоздатність, тобто несуть самостійну відповідальність усім своїм майном. І лише у випадку з неповнолітніми особами, коли у них для відповідальності недостатньо свого майна, субсидіарну відповідальність за них несуть їх батьки, усиновлювачі або піклувальники. Особи, визнані недієздатними, є неделіктоздатними. Відповідальність за шкоду, завдану ними, несуть їх піклувальники.

Список використаних джерел: 1. Цивільний кодекс України : закон України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. 2. Слипенченко С. А. Основания возникновения личных неимущественных правоотношений: сравнительный анализ гражданского законодательства Республики Казахстан, Украины и Российской Федерации / С. А. Слипенченко // Правовая реформа в Казахстане. – 2013. – № 2 (62). – С. 46–49. 3. Слипенченко С. О. Правопороджучі юридичні факти у механізмі правового регулювання особистих немайнових відносин / С. О. Слипенченко // Вісник Національної академії правових наук України. – 2013. – № 3 (74). – С. 195–203. 4. Красавчиков О. А. Гражданская правосубъектность как правовая форма / О. А. Красавчиков // Правовые проблемы гражданской правосубъектности. – Вып. 62. – 1978. – С. 5–26. 5. Веберс Я. Р. Правосубъектность граждан в советском гражданском и семейном праве / Я. Р. Веберс. – Рига : Зинатне, 1976. – 231 с. 6. Чечина Н. А. Гражданские процессуальные правоотношения / Н. А. Чечина. – Л., 1962. – 68 с. 7. Матузов Н. И. Субъективные права граждан СССР / Матузов Н. И. – Саратов : Приволж. кн. изд-во, 1966. – 190 с. 8. Корецкий В. И. Гражданское право и гражданские правоотношения в СССР / В. И. Корецкий. – Душанбе : Ирфон, 1967. – 128 с. 9. Александров Н. Г. Законность и правоотношения в советском обществе / Н. Г. Александров. – М. : Госюриздат, 1955. – 176 с. 10. Алексеев С. С. Общая теория права : в 2 т. / С. С. Алексеев. – Т. 2. – М. : Юрид. лит., 1982. – 360 с. 11. Бегичев Б. К. Трудовая правоспособность советских граждан / Б. К. Бегичев. – М. : Юрид. лит., 1972. – 244 с. 12. Братусь С. Н. Субъекты гражданского права / С. Н. Братусь. – М. : Госюриздат, 1950. – 368 с. 13. Венедиктов А. В. Государственная социалистическая собственность / А. В. Венедиктов. – М. ; Л. : Изд-во АН СССР, 1948. –

839 с. **14.** Витрук Н. В. Основы теории правового положения личности в социалистическом обществе / Н. В. Витрук. – М. : Наука, 1979. – 229 с. **15.** Иоффе О. С. Спорные вопросы учения о правоотношении / О. С. Иоффе // Очерки по гражданскому праву. – Л. : Изд-во ЛГУ, 1957. – С. 21–64. **16.** Кузнецова Л. Г. Гражданско-правовое положение несовершеннолетних / Л. Г. Кузнецова, Я. Н. Шевченко. – М. : Юрид. лит., 1968. – 136 с. **17.** Мальцев Г. В. Социалистическое право и свобода личности. Теоретические вопросы / Г. В. Мальцев. – М. : Юрид. лит., 1968. – 143 с. **18.** Мицкевич А. В. Субъекты советского права / А. В. Мицкевич. – М. : Госюриздат, 1962. – 213 с. **19.** Ватрас В. А. Суб'єкти сімейних правовідносин : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Ватрас Володимир Антонович. – К., 2008. – 228 с. **20.** Яковлев В. Ф. Отраслевой метод регулирования и гражданская правосубъектность / В. Ф. Яковлев // Правовые проблемы гражданской правосубъектности. – Вып. 62. – 1978. – С. 37–46. **21.** Цивільне право України : у 2 кн. – Кн. I / під ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. – К. : Юрінком Інтер, 2002. – 720 с. **22.** Ольховик Л. А. Особисті немайнові права дитини за цивільним законодавством України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Ольховик Людмила Анатоліївна. – Х., 2006. – 219 с. **23.** Ашихмина А. В. Применение аналогии в трудовом законодательстве / А. В. Ашихмина // Советское государство и право. – 1984. – № 4. – С. 123–127. **24.** Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар / за заг. ред. Є. О. Харитоновна, О. І. Харитонової, Н. Ю. Голубевої. – К. : Всеукр. асоц. видавців «Правова єдність», 2008. – 740 с. **25.** Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : у 2 т. – Т. 1. – 2-ге вид., переробл. і доповн. / за ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.) Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 832 с.

Надійшла до редколегії 04.12.2013

Мигащук М. И. Некоторые вопросы субъектного состава правоотношений в отношении корреспонденции

Проанализировано правовое положение лица, направившего корреспонденцию, в зависимости от уровня его дееспособности – полностью дееспособного, частично дееспособного, неполностью дееспособного, ограниченно дееспособного, недееспособного. Проведён анализ деликтоспособности лиц указанных категорий.

Ключевые слова: корреспонденция, отправитель, личное неимущественное право, право на нематериальное благо, правоспособность, дееспособность, деликтоспособность, полностью дееспособное лицо, частично дееспособное лицо, ограничено дееспособное лицо, недееспособное лицо, неполностью дееспособное лицо.

Mihashchuk M. I. Some questions of subject structure of legal relationship concerning correspondence

A legal status of the person that sent correspondence is analyzed. It is upheld that independent execution of personal non-property and property rights of the person who has already sent correspondence depends on the level of legal capacity. Partially

capable persons can execute independently only the personal non-property rights; parents, adoptive parents or trustees execute the property rights for them. Persons having incomplete legal capacity, as well as persons with full legal capacity, are able independently execute both personal non-property and property rights. Persons with limited legal capacity are able to execute their personal non-property and property rights as a sender of correspondence only by authority of their trustee. For the persons that are recognized legally incapable by the court, their trustees execute sending of any correspondence and their personal non-property and property rights.

On the ground of the carried-out analysis of the delictual dispositive capacity the author draws a conclusion that partially capable and recognized legally incapable persons don't have it. In this case, if the harm was caused by the actions of the juveniles relative to the sent correspondence, then their parents, adoptive parents, trustees are held liable, and for the harm caused by the actions of the legally incapable – their trustees. Persons with the incomplete legal capacity, full legal capacity and limited legal capacity have full delictual dispositive capacity, i. e. bear independent responsibility by all their property. And only in the case with minors when they don't have enough property for the responsibility, their parents, adoptive parents or trustees incur vicarious liability for them. Persons who recognized legally incapable don't have delictual dispositive capacity. Trustees bear responsibility for the harm done by them.

Keywords: correspondence, sender, personal moral right, right to intangible benefit, legal ability, legal capacity, delictual dispositive capacity, person with full legal capacity, partially capable person, person with limited legal capacity, legally incapable person, person having incomplete legal capacity.

